

برگی از تاریخ

از کتاب "ستاره سرخ"، ارگان مرکزی فرقه کمونیست ایران،
به کوشش: حمید احمدی

مراحل عمده نهضت کارگری در جنوب ایران

تاریخ تاسیس کلوپ کارگران نفت در ژوئن ۱۹۲۸ در آبادان بوده که دارای کلاس های شبانه و شعبه ورزشی و کتابخانه و غیره هم بود. ولی حکومت بزودی در تحت فشار کمپانی در کلوپ تفتیش بعمل آورده و آن را بست. بر ضد این حرکت، تمام کارگرها و حتی اهالی شهر جدا پروتست کردند.

در آخر ژانویه ۱۹۲۹ در اثر اقدامات کمیته ایالتی تشکیلات مخفی، کنفرانس دوم اتحادیه های همکاری جنوب تشکیل و عده اعضای آن در این وقت بالغ بر ۳ هزار نفر می شد. کنفرانس در حضور جلب کارگران زن به اتحادیه و مطالبه حق تجدید نظر کردن در امتیاز کمپانی نفت جنوب و حاضر شدن برای اعتصاب در اول ماه مه و باز کردن کلوپ به اسم دیگر، تصمیمات اتخاذ کرد.

کمپانی به توسط یک از نمایندگان کنفرانس که به کارگران خیانت نموده و از مقاصد آن ها خبر داده بود، از حکومت درخواست حبس کردن کارکنان فعال اتحادیه همکاری و غیره را نمود که بدین طریق از وقوع اعتصاب در اول ماه مه جلوگیری کند. در ۲۹ آوریل، شبانه ۲۳ نفر اعضای عامله اتحادیه حبس و هجوم به منازل کارگران برای پیدا کردن مرکز اتحادیه میسر نشد، ولی قریب ۷۰ نفر دیگر از کارگران توقیف گردیدند.

محبوسین و کارگران دست از کار و عقاید خود برداشته و بالاخره یک رشته تقاضائی مرکب از ۲۰ ماده ترتیب داده، به کمپانی اعلام نمودند که مهم ترین از آن مواد از قرار ذیل است:

۱- زیاد کردن مزد تا ۱۵ درصد؛

۲- برسمیت شناختن اتحادیه کارگران؛

۳- برسمیت شناختن عید اول ماه مه مثل عید کارگری؛

۴- دخالت داشتن نمایندگان کارگران در وقت قبول و انفصال کارگرهای تازه؛

۵- تامین اعاشه کارگرانی که عجزه شده اند؛

۶- تامین خانواده کارگرانی که در وقت کار برای کمپانی مرده اند؛

۷- ۷ ساعت روز کار برای جوانان کمتر از ۱۸ سال؛

۸- خلاص کردن کارگران محبوس و غیره؛

روز چهارم ماه مه، ساعت ۸ صبح، اعتصاب شروع شده و دستجات پلیسی که در محل واقعه آمدند بواسطه کمی عده، جرئت حمله به کارگران را نکردند. کمپانی زورق های بخاری خود را برای آوردن قشون از بنادر و شهرهای دیگر بکار انداخته و کارگران آمدن قشون را با خواندن سرودهای انقلابی و فریاد "محو باد کمپانی نفت انگلیس - ایران"، "محو باد آگنت های امپریالیزم"، "محو باد امپریالیزم انگلیس" تلقی کردند. پلیس ها با شمشیر و قمه های برهنه به کارگران حمله کرده و آن ها نیز با سنگ و چوب، نوکران آگنت امپریالیزم (یعنی رضا شاه) را جواب دادند. در نتیجه ۳۰ نفر جوان کارگر و قریب ۱۵ نفر پلیس مجروح شد.

اداره کمپانی بواسطه یاس از قشون ایران، از بصره کشتی جنگی انگلیسی را به کمک طلبید. این کیفیت، بیشتر بر خشم کارگران افزوده و روز بعد جمعیت کثیری از کارگران، کمیساریای پلیس آبادان را احاطه کرده و استخلاص رفقای خود را تقاضا نمودند. ۹ هزار نفر (از کلیه ۱۵ هزار نفر) از کارگران در این اعتصاب شرکت و به کلی عملیات معادن نفت خوابید. حتی دکان های بازار شهر نیز بسته شده و کارگران بیکاری هم که در شهر وجود داشتند به اعتصابیون پیوسته و بدین طریق در مقابل پلیس ها و قشون شاه و انگلیس، جمعیتی قریب ۲۰ هزار نفر کارگر و اهالی شهر و غیره تشکیل می یافت.

پس از سه روز مبارزه سخت و حبس شدن قریب ۳۰۰ نفر کارگر دیگر، قوای اعتصاب بوسیله قشون مغلوب و درهم شکست. در همین روز در مسجد سلیمان و نواحی نزدیک دیگر آن اعتصاب شروع شد، ولی شکست اعتصاب آبادان و حبس چند نفر از رهبران اعتصاب در مسجد سلیمان، مجال توسعه به این اعتصاب نداده و در اهواز و نقاط دیگر نیز ۸ نفر حبس گردیدند. بطور کلی ۱۸۰ نفر کارگر حبس و به نقاط مختلفه ایران تبعید (که هنوز هم در محبس هستند) و ۳۰۰ نفر کارگر از کار اخراج گردیدند.

چندی بعد از این واقعه، عده کوچکی از کارگران پس از تحمل مشقات زیاد خود را از جنوب برای شکایت به طهران رسانده، گردش به وزارتخانه ها شروع و عریضه هم به مجلس نوشته شد. چند مقاله در روزنامه هم انتشار داده و به خود رئیس الوزرا عریضه شکایت نامه فرستادند و از اداره کمپانی نفت جنوب شکایت کرده، مداخله حکومت طهران را تقاضا نمودند. تمام عرایض بدون اثر مانده و رئیس الوزرا شخصا جواب داد که چون کارگران بر ضد کمپانی قیام و اقدام نمودند، حالا هم بایستی با خود او مذاکره کرده و کنار بیایند تا او از تقصیر ایشان درگذشته، خلاصی کارگران را از حبس و تبعید تقاضا کند. این مساله باز یکمرتبه دیگر بطور واضح به کارگران ثابت کرد که دولت طهران، دولت آن ها نبوده و حکومت اغنیا و امپریالیزم انگلیس

است.

بعضی از این نمایندگان کارگران که به جنوب برگشتند، مراتب را به کارگران اطلاع داده و کارگران جنوب بیش از پیش به این مساله معتقد شدند که یگانه حامی و پشتیبان آن‌ها تشکیلات مخفی خود آن‌ها و اتحادیه همکاری خود آن‌ها است.

کاری را که در اعتصاب آبادان شروع شد، کارگران فعال جدیدی که پیوسته پیدا شده و جای رفقای محبوس خود را پر خواهند کرد، ادامه داده و کارگران نواحی مختلفه معادن نفت را برای داخل شدن در تشکیلات انقلابی کارگری دعوت و جلب نموده و به این طریق بالاخره به فتح حقیقی و قطعی خود خواهند رسید.

مندرج در "ستاره سرخ" - سال دوم، شماره نهم -